

Lapin Kirjallisuusseura

Sodankylän kirjoittajakurssien kurssiantologia
2014

Kuva: Jouni Mertanen

Sisällysluettelo

Proosa (aloittelijat), ohjaaja Maippi Tapanainen	3
Elvi Auvinen: Kuvaus eräästä henkilöstä	3
Katja Halttunen: Äidin silmät	5
Anneli Ponkilainen: Mikko	7
Tarja Revonmäki: Kohtaamisia maanantaiaamuna	8
Sisko Sammallahti: Aulikki ja Axel	9
Leena Törmänen: Mustikkakiisseli/tarinan loppuosa	12
Proosa (pidemmälle ehtineet), ohjaaja Taija Tuominen	15
Irma Melin: Autotalli ja makuuhuone	15
Jouni Mertanen: Killström, sukulainen?	16
Hilla Ojennus: Kissankulma	18
Jani Palm: Kairijoen tupa	21
Tuula Saraniemi: Harakankellot	22
Elokuvakäsikirjoittaminen, ohjaaja Jan Ijäs	23
Tiina Lappalainen: WC-pöntön anatomiaa	23
Pirkko Mäkelä: Uutisharjoitus	26
Kari Välimäki: Jumbo (nurin)	29
Draama, ohjaaja Juha Hurme	32
Tiina Einistö-Tapaninen: Koltiaiset	32
Mauri Hast: Miesten koulu	35
Virpi Kanto: Marjanpoimijat	37
Eija Nissinen: Viimeinen kohtaus	39
Saila Sundholm: Mirra edistyy	40
Lyriikka, ohjaaja Kristiina Wallin	43
Aino Aatsinki-Rannanpää: Metsä ja myrsky	43
Teuvo Hämäläinen: Muisto	44
Leena Pyhäluoto: Kuka kulkee puutarhassa	44
Erkki Kaila: Camera obscura	45
Leena Patjas: Nimetön runo	46
Irene Piippola: Pyhyys	47
Arja Vasama: Lähtö	47

Elvi Auvinen: Kuvaus eräästä henkilöstä

Tapasin Vilman ensimmäisen kerran sinä kesänä kun olin kymmenvuotias. Hän muutti perheineen asumaan saman pihan parakkeihin. Vilma oli tummatukkainen, ruskeasilmäinen, vilkas ja puhelias nuori nainen, joka sai helposti ystäviä, koska oli avoin ja utelias. Hän oli muuttanut Sodankylän Vuojärveltä, siihen aikaan, kun Saksalaista sotaväkeä majoitettiin taloihin.

Vilman äiti oli sanonut, ettei hän ala sakemanneja palvelemaan. Oli lyönyt hynttyyt pussiin ja lähtenyt linjurilla etelään lastensa kanssa. Oli päätynyt hiljaiselle Pohjanmaan paikkakunnalle.

Eläväinen kaunotar hurmasi heti paikkakunnan maalaispojan, niin että hän jätti kihlattunsa ja kosi Vilmaa. Menivät naimisiin alle puolen vuoden kuluttua ensitapaamisesta.

Vilman mies oli isäni kanssa samassa voimajohtoyhtiössä. Miehet olivat viikkoja poissa kotoa ja usein rouva pyysi minua katsomaan lapsiaan, alle kolmevuotiasta tyttöä ja muutaman kuukauden ikäistä poikavauvaa. Kauppaan ja postiin oli matkaa, joten olin jonkinlainen turva, ettei lasten tarvinnut ihan keskenään olla. Joskus kyllä Vilma oli lähtenyt jo aikaisin aamulla maidon hakuun ja jättänyt lapset nukkumaan. Tyttö oli herännyt ja lähtenyt etsimään äitiään. Liekö ovi ollut lukossa ollenkaan, kun tyttö oli päässyt portaille itkemään. Ei siihen aikaan ollut tapana ovia lukita. Parku oli sydäntä raastavaa. Siitä ei tullut loppua, ennen kuin äiti tuli ja laittoi meille kaikille maitokaakaota. En ollut koskaan juonut mitään niin hyvää, eikä myöhemminkään kaakao ole maistunut niin hyvälle.

Vilma oli parikymppinen, hänellä oli aina kauniita vaatteita. Osasi itse ommella. Maalasi jo silloin kulmansa kauniille kaarelle. Oli hänellä sitä suudelman kestäväää Sans Egaleakin, jota Elokuva Aitassa mainostettiin. Vilma oli ottanut lehdet keräyspapereista, jotka Siirtolan Sanni oli luvannut hakea kauppaan vietäväksi. Saihan niistä muutaman kymmenpennisen.

Vilma piti huolta myös kunnostaan. Sukulaistyttönsä kanssa he usein iltaisin voimistelivat alusvaatteisillaan, valaistussa keittiössään. Ikkunassa ei ollut verhoja. Se oli kuin elokuvaa, jota pihan kakrut ja poikamiesparakin asukkaat katselivat.

Pihan muut naiset kyllä sanoivat että Vilma ja Kerttu ovat niin miehiin meneviä, että tahallaan kekkuloivat.

Välillä meni vuosia, etten nähnyt Vilmaa, joka oli muuttanut toiselle paikkakunnalle Itä-Suomeen ja sieltä pohjoiseen voimalaitokselle, jonne meidänkin perhe muutti myöhemmin. Tällä kertaa asuimme samassa parakissa, seinänaapureina. Vilmalla oli jo viisi lasta, alle kaksivitosena. Yhdet kaksoset mukana. Ei hän vieraan töihin joutanut. Mies oli edelleen reissuhommissa.

Vilma antoi neuvoja ja rohkaisi minuakin ompelemaan omat vaatteeni. Ja samalla tein sitten siskollekin. Paljon pyöräiltiin. Mustikkamaille ja puolukkaan. Vilma kävi poikiensa kanssa kalastamassakin. Minä en ole koskaan tykännyt kalastamisesta.

Käytiin me pyörällä Muurolassa tanssimassakin, matkaa oli yhteen suuntaan kaksitoista kilometriä. Muistan eräänkin alkukesän lämpimän illan näiltä matkoilta. Vilma ihasteli luontoa ja sanoi:

- Voi että, lehmän paskakin haisee niin ihanasti kesältä.

Kaupunkiin muutettuamme olemme asuneet aika lähellä toisiamme. Tanssiharrastus jatkui täälläkin sunnuntai iltapäivisin. Minä olin harrastanut sitä jo pitempään ja Vilma lähti mukaan säädyllisen ajan kuluttua leskeksi jäätyään. Kunnes sitten tuli ”laiskuus” – ei hän nyt jaksa, ei viitsi ja muita tekosyitä.

Sitä hän on nyt monesti katunut. Kun hän lopetti tanssin, alkoi tulla kaikenlaisia vaivoja.

Ei posliininmaalaukset, kipsityöt ja laulukuoro pitäneet hänen kuntoaan yllä, niin kuin tanssi ja pyöräily. Muutaman kaatumisen jälkeen hänen piti muuttaa palvelutaloon. Seurakseen hän sai rollaattorin ja hoiturin kerran päivässä käväisemään lääkkeitä jakamassa.

Kaiholla hän muistelee, kuinka mukava oli nähdä iloisia ihmisiä tanssin pyörteissä. Ja kuulla kehuja edes kerran viikossa.

- Muistatkos? Kun se Venäjän kävijä sanoi meille:
- Olette molemmat siivettämiä enkeleitä.

Viimeksi, kun olimme seinänaapureita Vilma aloitti tavan, joka on kestänyt vuosia. Aina kun menin käymään hänen luonaan ja mikäli hän keitti kahvia, hän tarjosi ne sinisistä Myrnakahvikupeista. Usein hän puheli, että saat nämä kupit sitten perinnöksi, muitten kanssa näistä

kupeista ei juoda. Kunnes pari vuotta sitten, täytettyään kahdeksankymmentäviisi vuotta hän antoi ne kupit minulle.

- Eihän sitä tiedä, jos perilliset eivät noudata minun tahtoani, tai tulee riitaa niistä, hän sanoi.

Katja Halttunen: Äidin silmät

Yöpöydällä olevan Samsungin näyttöön syttyy valo. Puhelimen alla on matkalippu, joka oikeuttaa matkaan Paddington Streetiltä Croydoniin. Ibrahim nousee istumaan sängyllä ja pukee bokserit jalkaansa. Viestissä lukee arabiaksi kaksi sanaa, jotka kertovat, että aika on tullut. Ibrahim nousee ylös ja potkaisee viereisellä patjalla makaavaa alastonta naisvartaloa. Nainen kiepsahtaa sängyltä ja juoksee kylpyhuoneeseen.

Hotellihuoneen nurkassa on pieni pyöreä pöytä, jonka päällä on musta nahkainen matkalaukku. Ibrahim nostaa laukun sängyn päälle ja avaa sen. Laukun sisällä on harmaasta kankaasta tehty vyöntapainen, jonka ympärille ommeltuihin taskuihin on kiinnitetty sinisiä suorakaiteen muotoisia levyjä. Levyt on kiinnitetty toisiinsa mustilla ja vihreillä johdoilla. Vyön toiseen päähän kiinnitetyn pienen laatikon kyljessä on valkoinen katkaisija. Ibrahim tarkistaa johtojen kiinnityksen kahdesti ja asettaa vyön varovasti sängyn päälle.

Ibrahim astuu kylpyhuoneeseen. Huoran hämmästyneen ärtyneet silmät tuijottavat peilistä. Ibrahim loikkaa eteenpäin, tarttuu naisen pitkään vaaleaan tukkaan ja kietaisee sen nyrkkinsä ympärille. Toiseen käteensä mies ottaa lavuaarin reunalla olevan partaveitsen ja piirtää punaisen u-kirjaimen huoran valkoiseen kaulaan. Nainen valahtaa hervottomana lattialle. Suihkuverhoon piirtyy kirkkaanpunainen s-kuvio. Veren metallinen tuoksu rauhoittaa heti Ibrahimin kireitä hermoja.

Ibrahim astuu suihkun alle. Hän pumppaa saippuatelineestä kourallisen nestesaippuaa ja vaahdottaa itsensä perusteellisesti. Lapsuudenkodissa Bagramissa ei ollut suihkua. Saippuakin

oli pieni kivikova palikka, josta ei saanut vaahtoa millään. Ibrahim antaa kuuman veden valua pitkään ja tunnustelee kädellään hartioidensa syviä uria. Arvet ovat Dennisonin, amerikkalaisen merijalkaväen upseerin, taidonnäyte. Ibrahim on virunut tarkalleen kolme vuotta Guantanamon pahamaineisella Camp Deltalla. Hän palaa sinne joka yö unissaan.

Ibrahim kuivaa itsensä pehmeään valkoiseen pyyhkeeseen ja pukee ylleen mustan adidaksen verryttelyasun. Hotellihuoneen peilistä katsoo hauskannäköinen kolmekymppinen mies. Sinisenmustat hiukset on leikattu lyhyeksi. Tummien kaarevien ripsien ympäröimissä silmissä on kova, kaikennähnyt katse. Vartalo on hoikka ja vasen jalka hieman kiero.

Kun Ibrahim oli pieni poika, isä lähetti tämän usein keräämään polttopuita. Pikku-Ibrahim vei puunkarahkat isälleen, joka testasi puiden kelpoisuutta hakkaamalla oksia pojan vasempaan jalkaan. Jos puu katkesi iskun voimasta, se oli liian ohut. Tarpeeksi iso karahka ei murtunut, mutta se tiesi huonoa jalalle. Joskus Ibrahim erehtyi liian isoihin puunoksiin ja saattoi murtua sääriluu. Tai polvi mennä sijoiltaan. Silloin Ibrahim joutui parin viikon ajan matkustamaan koraanitunnille isoveljensä Jamalin reppuselässä.

Ibrahim vilkaisee ranteessaan olevaa Omegaa. Vielä on aikaa suorittaa zuhr, keskipäivän rukous. Mies levittää rukousmaton keskelle pientä huonetta ja asettaa maton viereen mustan kompassin.

Ibrahim seisoo täydessä junavaunussa ja nojaa seisomatukeen. Vaunun seiniä reunustavat punaiset muovipenkit ovat täynnä väärauskoisia. Pukumiehiä, jakkupukunaisia, nuoria mp3-soittimineen ja rullalautoineen. Pultsareita, narkkareita, rastatukkaisia lökäpöksyjä ja mustiin pukeutuneita gootteja. Ibrahimia vastapäätä istuu pieni lettipäinen tyttö, jolla on valkoinen villakoira sylissään. Tytön letit on sidottu Hello Kitty -nauhoilla. Koira tuijottaa Ibrahimia epäluuloisena ja levottomana, mutta tyttö hymyilee tälle. Ibrahim hymyilee tytölle takaisin ja työntää kätensä verryttelypusakan alle. Hänen sormensa hakeutuu valkoisen katkaisijan päälle. Ibrahim katsoo ulos ikkunasta ja näkee äitinsä. Sinisen burkan aukosta näkyy surumieliset silmät. Äidin hahmo kohottaa kätensä kohti Ibrahimia, mutta tämä sulkee silmänsä ja painaa katkaisijaa.

Anneli Ponkilainen: Mikko

Mikko harppoi autolleen mustanpuhuvan raivon vallassa. Häntä suututti Merjan ilmoitus suunnitelmistaan ja Katariinan puhelu Merjalle. Naiset! Miksi heidän piti mennä sotkemaan yksinkertaisia selkeitä asioita? Merja hoitaisi arkirutiinit kuten ennenkin ja Katariina olisi eksoottinen villikissa sopivina välipaloina. Näin Mikko oli suunnitellut tulevaisuuden ja ohjaillut välillä tiedostamattaan vaimoaan ja Katariinaa siihen suuntaan.

Merjallakin oli ollut oma seikkailunsa kaksikymmentä vuotta sitten. Merja vain luuli, ettei Mikko tiennyt siitä mitään. Kyllä hän tiesi. Tiesi vaimonsa ihastumisen ja vetovoiman nuoreen teologian opiskelijaan. Tiesi siitä seuranneen raskauden ja sen päättymisen keskenmenoon. Merjan käytös ja olemus olivat muuttuneet niin paljon, ettei sitä ollut voinut olla huomaamatta. Mikko oli onkinut Merjan romanssin tietoonsa vaimon salailusta huolimatta. Pitäisikö hänen nyt kertoa kaikki tämä tieto vaimolleen tämän äskeisten ilmoitusten jälkeen?

Merja oli ollut avoin ja iloinen nainen. Mikko inhosi sitä synkkää ihmistä, joka vaimosta oli tullut pettämisen ja keskenmenon myötä. Mies vihasi sitä nuorta opiskelijaa, joka oli saanut hänen vaimonsa hullaantumaan ja eksymään petoksen polulle. Tuo tapahtuma oli ollut käännekohta heidän elämässään. Oliko tässä nyt tulossa toinen muutos?

Mikon kuvitelma tulevaisuudesta ja kaiken soljumisesta eteenpäin omalla painollaan mureni epätietoisuuden sotkuiseen suohon.

Suuttumuksen sumentamin silmin Mikko painoi kaasua eikä huomannut liikennevalojen vaihtumista punaiseksi.

Tarja Revonmäki: Kohtaamisia maanantaiaamuna

Kuljen hiekkaista tietä kohti koulukeskusta. Suussani maistuu pöly. Kaivan repustani vesipullon. Tunnen huulillani raikkaan veden maun. Auringon lämpö hyväilee kasvojeni. Tuulen väre hipaisee paljasta ihoani ja saa minut värähtämään.

Edessäni kävelee piukkapeppuinen mies. Hänen käsivartensa lihakset ovat treenatut. Tuohon syliin tule halu painautua, koskettaa. Hymy nousee kasvoilleni.

Sillalla potkaisen pienen pyöreän kiven jokeen. Veden pinta nousee hetkeksi koholleen. Musta vesi imaisee kiven syvyiksiinsä ja vie mennessään. Toiseen paikkaan toiseen maailmaan.

Myllerretty koulun piha on täynnä häliseviä ihmisiä. Tuttuja kasvoja. Outoja kasvoja. Energisiä, vaisuja, vanhoja, nuoria, lihavia, laihoja. Ihmisiä joiden kanssa vietän tämän viikon.

Nainen, jolla on pyöreät silmälasit tulee luokseni. Halaa minua arastellen. Hän tuoksuu lentokoneesta ostetulle hajuvedelle. Mies koppaa minut karvaiseen syleilyynsä. Hänen karkea poskensa hipaisee poskeani. Nenäni haistaa vanhan whiskyn ja tupakan.

Ilmassa väreilee odotuksen tunne. Pelottaa onko minusta tähän. Viikko pinnistystä, innostusta ja sitten putoan taas tyhjyyteen.

Kuva: Jouni Mertanen

Sisko Sammallahti: Aulikki ja Axel

Aulikki painaa kiinni kolmionsa oven Ruoholahdessa pitkän mutta antoisan työpäivän jälkeen. Hänen mielensä on kevyt kahdestakin syystä: hän sai viimein asiallisen tarjouksen välittämästään asunnosta keskikaupungilla. Tarjous on voimassa aamuyhdeksään, joten asunnon omistajalla on kiire reagoida siihen. Lisäksi Aulikki sai mieluisan soiton seurustelukumppaniltaan Axelilta. He olivat sopineet tapaamisesta Aulikin luona juuri tänä iltana. Onneksi asunto on kunnossa ja vasta siivottu. Nainen rakastaa asuntoaan. Se on suuri, huolellisesti sisustettu antiikkihuonekaluineen, tauluineen, pianoineen ja verhoineen. Uutena esineenä on antiikkinen vitriinikaappi, joka saa olohuoneen näyttämään jotenkin täyteen ahdetulta.

Aulikki tapasi Axelin viitisen vuotta sitten teatteriravintolassa. Hän tunnisti miehen heti: Suomen oloissa kuuluisa ruotsinkielinen näyttelijä. Esiintyy elokuvissa ja ruotsalaisessa teatterissa. Aulikkia kiinnosti miehen taiteellisuus, boheemisuus ja komeat piirteet vielä 55-vuotiaanakin. Mies asuu Kaivopuistossa ja kulkee taiteilijapiireissä.

Aulikki ja Axel eivät ole tavanneet kahteen viikkoon. Viimeksi Aulikki oli kutsuvieraana katsomassa näytelmää, jonka pääosassa Axel esiintyi. Tilaisuus tuntui tosi juhlalliselta ja arvokkaalta

Pitkään seurusteluun on kuulunut monenlaisia vaiheita. On ollut aika, jolloin Axel pyysi Aulikkia muuttamaan luokseen Kaivopuiston kaksioon. Nainen harkitsi asiaa tarkoin, olisihan se säästänyt melkoisesti rahaa vuokrasta ja yhtiövastikkeesta. Jotenkin omasta asunnosta luopuminen tuntui pelottavalta ja mihin Aulikki olisi pannut 90 neliön perityt antiikkihuonekalunsa ja lukuisat taulunsa.

Kolmisen vuotta sitten Aulikki näki seurustelukumppaninsa kaupungilla kävelemässä nuoren punatukkaisen naisen kanssa. Pari ei häntä huomannut. Seuraavalla tapaamisella tämä kohtaaminen tuli puheeksi. Axel selitti levollisen näköisenä, että nuori nainen oli hänen lesbotuttavansa teatterilta. Hänestä Aulikin ei tarvinnut olla huolissaan. Ei Aulikki ollutkaan, kun

hekin Axelin kanssa kulkivat seuraavalla viikolla Helsingin keskustassa käsi kädessä kaksistaan. Moni vastaantulija tunnisti kuuluisan näyttelijän.

Varsinainen uutispommi tipahti vajaan vuoden päästä, kun Aulikki sai tietää, että Axel oli tullut taas isäksi, 55-vuotiaana! Tieto tuli Aulikin tietoon lehdistön kautta. Lapsen äiti oli juuri tuo punatukkainen lesboksi kutsuttu nuori nainen. Aluksi uutinen järkytti Aulikin mielen, mutta hänen mielensä työsti asiaa ja kaipaus miehen käsivarsille oli kova. Ei näyttelijän ja nuoren naisen suhde voinut olla rakkautta ja eiväthän he edes asu yhdessä. Ikäeroakin heillä on lähes 30 vuotta. Tapaamiset Aulikin ja Axelin välillä jatkuivat.

Vuoden päästä syntyi toinen poika eikä asia enää tuntunutkaan yhtä kamalalta. Aulikki ajatteli mielessään, että ähä kutti: vanha mies häiriintyy pienten lasten kätinästä eikä pysty enää keskittymään harjoitteluun kotonaan, kun lapset ovat isänsä luona vierailulla. Hän tulee jatkossakin tarvitsemaan Aulikin aikuista seuraa, hiljaista asuntoa ja lämmintä syliä. Lapset ovat varmaan punatukkaisen blondin yritys sitoa näyttelijä itseensä. Aulikkiahan Axel varmaan rakasti. Toimitti lahjana Aulikin olohuoneeseen äitinsä vanhan vitriinikaapin.

Nyt soi ovikello! Axel on ovella haalistunut farkkupuku yllään ja tukka tuulen sekoittamana viinipullo kädessään. Tulee ihana ilta. Aulikilla on jääkaapissa ruokaisa salaatti ja pöydällä kaksi punaviinipulloa. Tervetuloa pitkästä aikaa. – Ilta oli nautinnollinen. Nautittiin keskustelusta, hyvästä ruuasta, juomasta ja seksistä. Kaikki oli tuttua ja turvallista, satoja kertoja koettua. Rakastelun jälkeen avattiin toinen punaviinipulloista.

Axel: ”Kaadanko sinulle viiniä?”

Aulikki: ”Kiitos, kulta”

Pari jutteli niitä näitä siemaillen viiniä yöpukeissaan. Olo oli rento ja raukea. Keskustella he ovat aina osanneet. Pitkään ja perusteellisesti.

Sitten Axel sanoi kuin ohimennen: ”Olemme muuttamassa Tapanilaan”

Aulikki: ”Ketkä me?”. Hän tunsi veren kiehuvan korvissaan.

Axel: ”Ei kun minä. En pysty enää maksamaan Kaivopuiston asunnon vuokraa. Tapanilasta saa sillä hinnalla tilavan kolmion.”

Pienen kaksion jälkeen tilava kolmio? Aulikki on korviaan myöten rakastunut, muttei tyhmä. Aikansa asiaa tivattuaan hän saa Axelin tunnustamaan, että perhe on muuttamassa yhteen: Axel, lasten äiti ja kaksi pikkupoikaa. Ei enää puhetta kaveruudesta lesbon kanssa, ei vahingossa syntyneitä lapsia, ei ohimeneviä tapaamisia, vaan oikea perhe. Tämä on Aulikille liikaa. Jokin Aulikin sisimmässä särkyä lopullisesti. Hän huutaa syvällä kurkkuäänellä: ”Mie en kestä enää. Nyt lähet täältä ulos välittömästi!” Axel yrittää rauhoittaa Aulikkia ja laittaa käden hänen harteilleen. Aulikki riuhtaisee käden pois ja nousee seisomaan. ”Ulos täältä!”. Axel tottelee viimein, käy makuuhuoneessa vetämässä farkkupuvun päällensä, aukaisee huoneiston oven ja paiskaa sen kiinni niin, että koko rappu raikaa.

Asunnossa on hiljaista. Aulikki istahtaa pöydän ääreen ja korkkaa kolmannen viinipullon. Miksi tämäkin vastamäki? Oman käden kautta kuollut entinen aviomies, toisen kaksosen menehtyminen synnytykseen, velkakierre isänsä takausvelan takia, sairastettu rintasyöpä. Eivätkö nämä ole jo tarpeeksi... Aulikki kaivaa puhelimen esille ja löytää punatukkaisen nuoren naisen puhelinnumeron. Lämpimät kyynelien valuvat tuhruisille kasvoille kun hän kirjoittaa naiselle tekstiviestin. Viestissä kerrotaan, kuinka hän Aulikki on ollut Alexin kanssa tämän mökillä Lokalla kuukausi sitten ja että he ovat rakastelleet kiihkeästi tuhannennen kerran tunti sitten. Sisimmässään Aulikki tietää, ettei toimi rationaalisesti ja oikein. Hänellä ei yksinkertaisesti ole voimia siihen.

Kolmas viinipullo on kohta tyhjä ja yksinäistä naista nukuttaa. Pää painuu käsien päälle pöytää vasten. Uni armahtaa.

Leena Törmänen: Mustikkakiisseli/tarinan loppuosa

Kaarina kurkistelee kerrostalon parvekkeelta, pallokuvioisessa aamutakissaan. Sininen auto kaartaa pihaan. Vanha mies lukitsee Fiatin ja alkaa vaivalloisesti linkuttaa pihan poikki, puuskuttaa, vilkaisee parvekkeille. Nainen perääntyy nopeasti sisälle, vapisee.

Kaarina käpertyy vanhalle nahkasohvalle, kietoo nyppyntyneen fleeceviltin suojakseen. Hiukset roikkuvat hiekanvärisinä ja likaisina. Kynsissä on ollut punaista lakkaa, nyt sitä näkyy vain aavistus siellä, täällä. Hän on luisevan laiha, silmät kuin pelästyneen varpusen.

Nainen ummistaa silmänsä.

Kolme vuotta sitten hän heräsi iloisena aamuisin. Keitti murukahvia, meikkasi pikaisesti. Joe Blasco oli meikkivoiteiden kuningas. Pari sipaisua, iho hehkui.

Kaarina piti työstään terveyskeskuksen laboratoriossa. Joka päivä hän tapasi uusia, erilaisia ihmisiä. Mielenkiintoista. Lähes kaikki työkaverit olivat rentoja ja huumorintajuisia. Hellevin kanssa oli hauskinda, he olivat kuin teini-ikäiset, tirskuivat ja hassuttelivat. He tapasivat usein työajan ulkopuolellakin, kolusivat kirpputoreja ja harrastivat vesijuoksua.

Sitten tuli se soitto. Hänen miehensä.

- Istut sä?

- Mitä sä tarkoitat?

- Mulla on yks juttu, on pakko kertoa se nyt heti, mä en kestä tätä juttua yksin...et mä vaa sitä et voiks sä istuu... ja sit mä kerron. Miehen ääni kuulosti hätäiseltä. Sitten mies alkoi nyhkyttää.

- Kulta...mikä sul on? Kaarina kiirehti puhelimen kanssa viereiseen huoneeseen, joka oli tyhjä. Hän painoi oven kiinni, valahti jakkaralle.

- ...mulla on...alts...altzhaimer.

Avain kääntyy ulko-ovessa. Kaarina pyyhkäisee hätäisesti kyyneleet ja nappaa pöydältä lehden.

- Ooksä tehny ruokaa? Lasse karjuu vaativalla äänellä ja heittää voimalla reppunsa lattialle.

Kauhea kolahdus, epämiellyttävä meteli. Eteisessä huojuu ilmaisjakelulehtipino, se leviää räsymatolle.

- Siis onks tääl mitää syötävää, Lasse tivaa kiukkuisella äänellä ja rymistelee olohuoneeseen.

Kaarinaa hävettää. Ei ole valmiina ruokaa ja jääkaappikin on tyhjä. Ainoastaan kananmunarasia makaa ylähyllyllä. Hän on ajatellut mennä kauppaan, on yrittänytkin kaksi kertaa. Ei vaan ole päässyt, uskaltanut. Aina on kuulunut käytävästä ääniä ja mahaan on alkanut koskea. Hän katsoo Lassea arasti, anteeksipyytäen.

- Ei taia olla...mä kyl yritin... Kaarinaa itkettää, hän tietää että poika ärsyyntyy itkusta.

- Mä-kyl-yritin...voi vittu sä oot sääliittävä! Lasse matkii äitinsä surkeaa ääntä ja astuu uhkaavana sohvaa kohden. Kaarina sävähtää, ei kai se aio lyödä.

- Lasse, älä, hän vingahtaa. - Jos mä...teen munakasta.

Lasse potkaisee sohvaa, se liikahtaa ja Kaarina nostaa hädissään jalkansa sohvalle turvaan. Häntä pelottaa, hävettää, itkettää. Hän on niin huono! Miksi hän ei jaksa huolehtia lapsestaan? Kaarina painaa pään polviinsa, käpertyy, keinuttelee itseään. Sitten se pääsee irti, sydäntäraastava itku. Se vapautuu kovana äänenä, syvältä kehosta, tuskanhuutona. Hän kirkuu elämänsä raunioilla, toivottomuudessa, ikävässä. Yksinäisyydessä.

Isä paistoi munakasta. Mä laskettelin pikkuautoja muovirataa pitkin. Oli tosi tärkeää mikä auto meni kaikist pisimmälle. Vihree oli paras. Valkonenki oli hyvä, siitä sai katon auki ja seki ajo aika pitkälle. Äiti tuli huoneeseen ja kutitti isää. Äiti ja isä nauro. Muaki nauratti.

Lasse laahustaa eteiseen. Riisuu takin, pudottaa sen lattialle. Ravistelee kengät lehtikasan päälle. Kävelee keittiöön, avaa kaapin, etsii sieltä paistinpannun, nostaa liedelle. Kiskaisee jääkaapin auki, tarttuu kananmunarasiaan.

- Vittu täähä on tyhjä, Lasse kiroaa. Hän viskaa rasian raivoissaan seinään, harppaa olohuoneeseen, repii kiihtyneenä parvekkeen oven auki. Paiskaa sen taakseen. Raikas tuuli puhaltaa Lassen kasvoille. Vesipisara. Sitten kyynel.

*Mä kuulin jotai ryminää olkkarista. Sit kuulu isän ääni. Mä nousin äkkiä sängystä ja menin olkkarii ja laitoin valot. Isä istu lattialla. Kirjotuspöyän vieressä. Kauhee haju! Tä? Isä oli... paskantanu roskiksee!
- Mä ...en...löytäny...vessaa.*

Lasse nojaa parvekkeen kaiteeseen. Itku ryöppyää kouristuksina, ääntä ei kuulu. Hän tuijottaa virtaa. Siellä se on. Sama virta. Aina. Vuodesta toiseen.

Lasse työntää oven auki, astuu hitaasti olohuoneeseen. Vilkaisee äitiään. Käkikello lyö kerran. Lasse hieraisee nenäänsä ja istahtaa varovasti sohvan kulmalle. Hän koskettaa kevyesti äidin luisevaa olkapäätä, silittää kömpelösti.

- Äiti. Muistaksä ku mä sanoin lapsena tota virtaa mustikkakiisseliks?

Irma Melin: Autotalli ja makuuhuone

Katselin huolestuneena ikkunasta, mustat pilvet lähestyivät lännestä. Sadetta tietysti totesin, vaikka toivoin tuulen kiidättävän mustan puhuvat pilven järkäleet kauas. Tuuli yltyi, ensimmäiset pisarat paiskautuivat ruutuun. Puin nopeasti tuulipuvun ylleni ja juoksin pihalle. Olin ostanut mökin pihalle huovista valmistetun autotallin, vaikka se toimi toistaiseksi puutavaran säilytystilana. Olin hetkessä märkä, mutta ei auttanut valittaa, vaan piti ryhtyä kiristämään naruja tiukemmalle. Vettä oli kertynyt jo melkoisesti katolle muodostuneihin muovin poimuihin. Ponnisteltuani sain katon melko suoraksi ja palasin sisälle. Olin kuin uitettu kissa, mutta tyytyväinen aikaansaannokseeni.

Nyt on tullut uusi riesa. Muovitalli on saanut seuraajan. Tällä kerralla ei sisällä ole autoani, vaan aikuisten poikien ”harrasteita”. Tallin sisällä istun moottorikelkan kyytiin. Tartun ohjaimiin ja ajelen ensin joelle. Nautin vauhdin hurmasta, hangen pintaan syntyvien kuvioiden muodoista. Kaartelen ja kiertelen molemmin puolin jokea. Kun kyllästyn, suuntaan rannalle.

- No, oletko nyt tyytyväinen, kun reissu tuli tehtyä, kuuluu ovelta. Siellä seisoo naapuri ja nauraa kihertää.

- Joo. Minua hymyilyttää, taisi naapuri ovelta seisoessaan huomata haamuajeluni.

- Teillä näkyy talli olevan valmiina.

- Tänne mahtuu paljon tavaraa, naapuri jatkaa. Nyökyttelen, ja jatkan jutustelua. Katselemme yhdessä tiloja, näytän hänelle puutarhan työkaluja ja utelen vinkkejä peltotöihin. Lopuksi pyydän rouvan kahville.

- Voisin mä myös vilkaista samalla reissulla koko mökkiä.

-Voi miten soma makuusoppi. On taidettu peuhata, kun peti on sekaisin.

Helevetin suorasukainen, ajattelen ja samalla mietin miten murjaisisin oikein mehevän valeen.

- Joo, kävi tuttava kylässä. Ei kun työmies asensi ilmanvaihtokanavien sulakkeita myöhään yöhön asti .

- En mä nähnyt, vaikka koko illan tein pihatöitä. Kuka se oli, kun mekin tarvittaisiin työmiestä.

- Hän oli Anssi Kela. Näen naapurin naamasta, uskoako vai ei.

- Nyt kyllä lasket lööperiä. Naapuri vaivautuneena ikään kuin anteeksi pyydellen uteliaisuuttaan. Auringon viime säteet hyväilevät pihakoivujen latvoja. On aika painua sänkyä sotkemaan.

Jouni Mertanen: Killström, sukulainen?

Setänsä Harri Killström tapasi sattumalta Saariselällä. Olihan hän kuullut hänestä, mutta se miten ensitapaaminen tapahtui, oli ikimuistoinen.

Tunturissa oli ruska ja turistikeskuksessa menossa pahin mahdollinen rykimäaika. Hattuvaaran marittayhdistys, kuten Harri opastamaansa ryhmää kutsui, oli saanut kolmen yön Sokostin vaelluksen päätökseensä. Naiset olivat majoittautuneet Riekonlinnaan, Harri majoittui edullisimmin Panimon Majatalossa, yhdenhengen vaatimattomassa huoneistossa.

Suihkun ja tunnin nokosten jälkeen Harrin vatsa oli vaatinut täytettä ja sitä hän tiesi saavansa Panimon pyttipannun muodossa. Raskas työ vaati kunnon rasvaisen ruuan ja ison tuopillisen Olvin olutta. Kellon nytkähdellessä kohden iltautisia ja säätä pubissa oli vielä rauhallista. Yksi partaturilas nuokkui loppuun kulunut stetson silmillään pimeimmässä nurkassa kelopuisen penkin päässä. Nahkaiset lehmännahkaliivit täydensivät lännenmiehen kuvaa, joskin linttaan poljetut lenkkarit tekivät harmoniaan pienen särön.

- Mitäs muukalaiselle? sinisiin farkkuihin ja ruutukuosiseen flanellipaitaan pukeutunut tarjoilija kysyi haukotellen.

Harrista tarjoilija sopi erinomaisesti pubin tyyliin ja sen toiseksi ainoaan asiakkaaseen.

- Talon kuuluisimman yhdistelmän jos saisi, Harri vastasi ja nyökkäsi seinällä komeilevaa pyttipannun havainne kuvaa kohden, niin ja yksi Olvi.

- Pannu onnistuu, Olvi ei. Meillä on vain Lapin kultaa, tarjoilija esitti mahdollisuudet ja leuat antoivat purukumille kiihtyvää vauhtia.

- Sellainen käy. Teillä on hiljaista? Killström yritti nyhtää puhetta tarjoilijasta. – Asiakkaat taitavat olla tuolla nurkassa?

- Ai tuo Killström? Se ulkoiluttaa täällä eräulkoilijoita, heitä jotka eivät muuten asfaltin ulkopuolella pärjää, tarjoilija valaisi hymähtäen.

- Täh? Minähän olen...

Samassa pubin ovi potkaistiin auki ja ovesta ryntäsi sisälle enemmän ja vähemmän hormoneilla häرنättyjä lihaskimppuja ja heidän kainaloissaan erikoisennäköinen naislauma joista Harri Killström tunnisti muutaman hänen opastettavana olleita ehtoopuolen kuningattaria.

- Kattokaa, länkkäri! kikattava korkokenkä punaisessa ruusuhameessaan hihkui osoittaen sormellaan nurkassa nuokkujaa.

Tarjoilija pyörähti tiskin taakse ja tarttui oluthanaan. Kohta olut virtaisi, kassakone laulaisi ja lankkulattia natisisi. Järjesty ei ollut tuo kun yksi bodareista tarttui lännenmiehen penkkiin ja tempaisi sen päästä ylös. Lenkkarit vain heilahtivat kun tarjoilijan Killströmiksi ristimä mies lensi selälleen lattialle.

- Saatanan apinan puolikas! lännenmies karjaisi, pomppasi jaloilleen ja tarttui penkkipunnertajaa nahkatakkin rinduksista.

- Nyt lähtee lehmäpoika kiertoradalle! bodari hermostui ja kalju kero muuttui punahehkuseksi.

Yhdellä liikkeellä nahkanlehmäliivit kohosivat ilmaan ja lihaskimppu retuutti partaturilasta ulko-ovelle lenkkareiden vispatessa ilmaa. Muu remuseurue räjähti nauruun.

Killström muisti tarjoilijan ristineen miehen hänen sukunimikaimakseen, joten Harri kastoi velvollisuudekseen mennä varmistamaan, ettei sukuun tulisi hautajaisia. Ovella nahkapää tuli takaisin sisälle, eikä käsissä näyttänyt olevan tuoretta verta.

Lännenmies oli upotettu pyörätelineen rautojen väliin, jossa tämä kiroili kaikilla mahdollisilla sivistyssanoilla.

- Kävikö pahasti? Harri Killström kysyi huolestuneesti ja ojensi käden auttaakseen pyörättömän pois pyörätelineestä.

- Saatana tässä mitään käynyt, mitä siinä kättäsi ojentelet? lännenmies tuiskaisi ja koetti nousta pinteestä.

- En muuten, mutta kun tuo tarjoilija tituleerasi Killströmiksi, Harri veti kätensä takaisin.

- Entä sitten? Kai sitä ihminen saa olla Killström tai Kettunen. Mitä hiivattia se sinulle kuuluu? Olisit itse cityjuppien kanssa viikon erämaassa. Uusavuttomat luulevat että hienot hitech- vermeet auttavat selviämään erämaassa nuotion teossa tai gps opastaa sen jälkeen kun

patterit loppuu. Pitkän viikon jälkeen kun tulee sivistykseen, niin heti heitetään sieltäkin pellolle, lännenmies pauhasi päästen jaloilleen sen jälkeen, kun oli tarttunut uudelleen ojennettuun käteen.

- Harri Killström, Harri esitteli puhetulvan saaneelle lännenmiehelle.

-Täh?

- Niin, minä olen eräopas Harri Killström. Kuulin, että tekin esiinnytte sillä nimellä.

Panimosta kuului seinät räjäyttävää huutoa ja mekastusta.

- Minä mitään esiinny! Minä olen Heikki Killström. Sallan Kelloselästä, eräopas.

- Heikki Killströmkö, siis minun isä Veikon veli. Mies jota ei kuulemma ole enää olemassakaan, oli Harrin vuoro hämmästyä.

- Vieläkö se paska on kateellinen? Heikki Killström tuhahti. – Pitää norsulla olla pitkä muisti. No, ei sitä sukua minullekaan ole olemassa.

- Siis olet setä-mies ja eräopas, sukulainen samassa ammatissa?

- Saariselkä on pieni veljenpoika, mutta eiköhän me molemmat tänne mahduta jos tarjoat yhden tuolla kylpylän puolella, Heikki Killström sanoi, läimäytti Harria olkapäälle ja harppoi Saariseläntien ylitse kohden kylpyläravintolaa.

Hilla Ojennus: Kissankulma

Kissanpentujen itku sekoittuu Maija Maitonaaman itkuun, kun hän taivaltaa Topinojan kautta kohti Sinttijokea. Kaatopaikalla on kissaenkelipatsas, jonka pää on katkaistu ja se on samassa kasassa katkaistun Leni- ja Jesukissan patsaiden kanssa. Kaatoksen haju on hirveä, mutta hirveämpi on suru, jota Maija kantaa sydämessään:

- Tapanko ensin teidät, hukutan jokeen säkissä vai hypätäänkö yhdessä sillalta alas ja kuollaan yhdessä, lapsiparat. Minulla ei ole teille ruokaa, ei turvaa eikä muuta kuin tämä kuihtunut äidin syli. Maijan oli vaikea kävellä, toinen lonkka oli poissa sijoiltaan ja ruumis oli vanhoja arpia täynnä. Niitä hän oli saanut eri suunnilta ja aatteilta, kun ei ollut sanonut ”Miuu!”, häntä oli pistetty lantatalikolla, jolla kaatista käännellään ja siten yritetty saada oikea ääni kelloon. Hän näki enkelin pään ja muisti kissaseurakunnan Kissankulmalta.

”Kaikille tilaaa riittää miuu, kaikille paikkoja ooon! lauloi Sepe-Sebulon A-kissaseurakunnan pää, paitsi niille, jotka eivät kuulu tähän seurakuntaan ja sano Miuuu-u! ja se tulee korkealla c:llä tai muuten joudutte kaatikselle! Sinä Maija et ole oikeassa kissan hengessä ja elät synnissä, häivy täältä, et kuulu joukkoon!”

Maija ei ymmärtänyt mitään, miksi, mitä ja minne ja kuinka halusi vain rauhaa sydämelleen ja olla laumassa, mutta kaikki meni yli sen kissan hilseen ja se sai talikosta ja heitettiin kaatikselle. Niitä iskuja ja potkuja tuli B-C-D seurakunnilta ja myös VSMH-liikkeeltä. Aikoinaan miehensä Pekka oli taistellut taviskissojen joukossa Masuja, Dokuja, Krisuja yms. mitä niitä nyt olikaan ja oli kuollut kidutukseen, kun ei ollut mitään niistä vaan halusi olla vain kissa. Loppusilauksen teki Rotat kaatiksella, jotka söivät Pekan.

Kaatista oli kaivelemassa Seku-kissa, jota seurasi sen hännystelijät Naku ja Doku, jotka toistelivat nauraen ja naukuen Sekun sanomia

- Me pidämme hauskaa ja vapautamme maailman, käännämme lantatalikon ja sieltä tulee haju tajuton. tästä rotat maksaa palkkion ja lennämme täältä kauas Sirius- maahan ja raukat jäävät kaatismaahan. Häähää!

Nauroi Seku-kissa niin, että sen terävät hampaat viilsivät vingahtaen ilmaa, jota kaikki hengittivät, mutta Seku halusi siitä enemmän happea kuin ketään muu, hänhän oli viisain, kaunein ja oppinein. Naku ja Doku nauravat ja laulavat miumau mukana. Maija tulee heidän luokseen.

- Seku-setä miten me selviämme, mieheni kuoli ja kaksi lastani kuoli, kun Masut veivät meidän ruokalautasen ja Krisut ajoivat meidät kaatikselle?
- Häähää! Tyhmä ämmä ! Tyhmät pennut, poika-pennut voisin ottaa omaan joukkooni, hähää, olisi pitänyt ajatella enste! Sinä siitit pentuja Pekan kanssa, olisit käyttänyt kondomia ja lauloit hallejujaa Krisujen kanssa, sen siittä saa , inhoan tyhmyyttä! hahahhah, hei Naku ota sää tästä puolialastomasta Maijasta kuva, siitä vois saada hyvää matskua sun juttuihin, oota mä voin kirjoittaa käsiksen ylös tähän wc-paperiin oho- mä olinki jo käyttäny sitä!

Naku nappaa paperin Sekun kädestä ja haistaa haltioituneena:

- Ihanaa, sun ominta tuoksuas mrrrrr, mrrr, mrrr! Seku kehrää hajusta.
- Mulle kans mrrr, mrrr, huusi mielihyvstä kehräten Doku.

- Mutta Seku! sähän puhuit, että sä olet meidän heikkojen ja sorrettujen puolella. Että tässä kaaoksessa haluat tuoda meillekin äänen ja haluat iloita kanssamme elämästä, parahti Maija viimeisillä voimillaan ja puristi pentujaan tiukemmin rintaansa. Hän ei tiennyt tästä maailmasta mitään, ei ymmärtänyt vaan karmean naurun saattelemana pinkaisi viimeiset pentunsa sylissään karkuun kohti Sinttijokea. Nyt hän pysähtyi vanhan hylätyn ladon luokse ja mietti Pekkaa ja itki:
 - Voi rakas! Sinä taistelit Kissankulman puolesta, nyt siellä reuhaavat kaikki muut ja minä pelkään, en jaksa, en tiedä minne mennä, ei minua auta kukaan, en minä ole kuin tavallinen kissa, enkä ole kissakorkeakouluja käynyt, en ymmärrä mitä tämä on? Ei meillä ole enää muuta mahdollisuutta kuin kuolla! Arvottomat yhteisön hylkiöt ja hyväksikäyttäjät miuuuu!
 - Psst, psst tule tänne Maija Maitonaama, sihisi vanha- Agda kivijalan aukosta, hänen ystävänsä Kissankulmalta.
 - Agda! Rakas Agda! Eikö sinut pitänyt lopettaa piikillä! Voi Agda, tietäisitpä miten minun kahdelle lapselleni kävi, toinen tappoi itsensä rotanmyrkyllä, ei jaksanut enää tätä sekasotkua Kissankulmalla ja toinen tapettiin, kun ei sanonut miu oikein. En jaksa enää miuuuuuu! Pekkakin on kuollut miuuuu-äää!
- Agda otti itkevän ramman Maijan ja pennut piiloonsa.
- Niin se on Maija, ettei meitä heikkoja auta kuin usko, toivo ja rakkaus. Minut ne olisivat lopettaneet armosta, ne uusajattelijat Kissankulmalta, kun en enää ollut kaunis ja turkkini harmaantui, en ollut enää tarpeellinen ja valokuvauksellinen, enkä minäkään osannut sanoa MIUUU! vaan lauletaan me yhdessä MOUUU! Pinkaisin karkuun kuten sinäkin, tänne vanhaan latoon, kivijalan alle.

Niin Maija Maitonaama jäi laulamaan ja asumaan yhdessä Agda ystävänsä kanssa ja perustivat seniorilaulajat yhtyeen vailla muuta aatetta kuin elää ja antaa toistenkin elää ja hengittää samaa ilmaa. Sydämessä heillä oli usko, toivo, rakkaus. Yhdessä he miettivät mennyttä ja tulevaa, voisiko kaatoksen hajulle tehdä jotain, miten he voisivat? Sitä he miettivät joka ilta ja lauloivat toivoen ja lato täyttyi saman kohtalon kokeneista, tulevaisuus näyttää löytävätkö he vastauksen, johon Sirkuksen viisaatkaan eivät osanneet vastata, he osasivat vain pistellä talikolla muita ja hyötyä kaatoksen hajusta ja uskoivat Kissa-kapteeni Sekun nikseihin: murra vastustaja(tai kuka

vaan) ivallisilla katseilla, rinnalle nousuilla ja päälle astumisella ja halveksivilla sihahduksilla. Maija ja Agda uskoivat hyvän voittoon, se auttoi heitä jaksamaan aina seuraavaan päivään.

Jani Palm: Kairiojen tupa

Me olimme menossa kohti Norjaa, mutta isäni päätti, että jäämme Kairiojen tupaan. Olin nuori, enkä tajunnut asian vakavuutta. Isä oli juuri saanut kuulla, kuinka hänen työpaikkansa oli mennyt. Työpaikan menetti. Se tuli kirkkaalta taivaalta. Minä vain tanssin ja puskiin kusin, kuten normaalisti, kun minut päästettiin luontoon. Katse oli luja isällä. Siinä tuvan pöydässä istui ja laski rahoja. Minä laskin hänen hikikarpaloita, sillä se oli minusta paljon mukavampaa. Tuvassa oli tuli takassa, vaikka ulkona oli helle. Isäni oli päättänyt, että minulla on kylmä. Minä riisuin vaatteita sitä mukaan, kun hän lisäsi takkaan tulta. Eipä mennyt montaa sylillistä puuta, kun pikku pippeli heilui ja pakarat pilkahteli. Isä huomasi omituisen tanssini, kohotti lasejaan, ja tuijotti hetken. Hän siirsi rahat syrjään, korjasi pöydän, ja pyysi minut viereensä istumaan.

- Kuuletko minua kunnolla poikani? hän kysyi.
- Kyllä isä, sopivasti.
- Isille tuli nyt sellainen tilanne, että joululahjat jäivät nyt ostamatta, myös synttärilahjat, etkä myöskään syö karkkia viikonloppuisin.

Heilautin pakarani mieltäosoittavasti pois tuoilta, istuin takaisin viileälle lattialle, ja sanoin jääväni tupaan asumaan.

- Tuvassa kyllä on kaunista. Tuolla voit nukkua, täältä saat ruokaa, ja tuonne voit tehdä tulen. Isi näyttää kyllä. Lihaa saat tällä puukolla. Se tapahtuu siten, että vaanit poron, menet lähelle ja isket tällä kaulalle. Kyllähän sinä tiedät, poikani, missä on poron kaula.

Nostin pakarani pahoittelevaan sävyyn pois viileältä lattialta, ja takaisin tuolille.

Annoin silmäni vaeltaa, mielen täytyessä kuvista, kuinka saalistan poroa. Tuvan seinät täytyivät poron päillä, jotka olin nälkään vaaninut. Hyllyt notkuivat erilaisia lihatuotteita, ja puolukkahilloa. Maalaus, joka oli ulko-oven yläpuolella, kuvasi minut vaanimassa. Sänky, jossa

nukkuisin yöni, näytti linnalta, jossa olin prinssi. Hetken pohdittua asiaa, toinen sormi suussa ja toinen naputtamassa pöytää, tokaisin isälle jääväni asumaan. Menin istumaan takaisin viileälle lattialle, ja nukahdin. Isäni oli nostanut minut sänkyyn nukkumaan.

Tuula Saraniemi: Harakankellot

Harakankellojen kukinta-aikaan tehtiin Liedenpohjan kartanossa heinää. Koko väki, lapset mukaan lukien, oli niityllä. Lasten tehtävä oli hyvin yksioikoinen – olla kiukuttelematta tyhjäpäiväisiä ja juoksuttaa seivestäjille tappeja. Karjakon lapsen, pienen nelivuotiaan tytön jaloissa lonksuivat kahta vuotta vanhemman pojan kumisaappaat, joita ei saanut ottaa pois, ettei käärme pistä.

Heinäväen tauko oli kahvia, leipää, talouskaljaa ja lapsille mehua. Se oli myös seivestäjien ja haravojien selänoikaisuhetki, joka lapsesta oli liian pitkä. Harakankellot huojuivat houkutellen pientä tyttöä kivirauniolle. Mistäpä tyttö tiesi, että siellä loikoilivat omaa helteistä lepoaan pelätyt käärmeet.

Tyttö poimi harakankellon toisensa jälkeen. Jotain pitkää ja kiiltävää liukui jaloissa kumisaappaiden ja kivien vieressä, mutta ei tyttö niitä huomannut, koska siniset kellot niin kutsuivat. Eikä tyttö sellaista osannut pelätä, mitä ei ollut koskaan nähnyt.

Tyttö kipitti lonksuvin saappain pojan luokse käsissään kimppu taivaalta värinsä napanneita kellokukkia. Silloin kuului äidin huuto. Se ei ollut vihainen, eivätkä tytön syliin temmanneet kädet olleet kovat. Äidin syli tuntui niin lämpimältä, ettei koskaan ennen. Ja harakankellot huojuivat.

ELOKUVAKÄSIKIRJOITTAMINEN, OHJAAJA JAN IJÄS

Tiina Lappalainen: WC-pöntön anatomiaa

Tv- ja elokuvakäsikirjoitus - Tehtäväksianto: kuvaa miehen tai naisen raivoa

Avainlause: Auki vaiko kiinni, siinä vasta kysymys.

Synopsis: Mies raivostuu, kun edellisillan kapakkarouhaus on jättänyt wc-istuimen renkaan ja kannen alas. Rutiininomainen aamutoimi synnyttää "vedenpaisumuksen".

FADE IN

INT. MIEHEN ASUNTO – AAMU

Kamera seikkailee asunnossa: vaatemytty lattialla, tyhjiä kaljapulloja nurkassa, pizzan pala avonaisessa pizzalaatikossa olohuoneen pöydällä. Aamun lehti putoaa postiluukusta.

ÄÄNI

Postiluukun kolahdus. Aamun lehti putoaa lattialle.

INT. VESSA – AAMU

Tyhjä vessa aamuhämärässä.

ÄÄNI

(Kuorsausta. Sipsuttavia askelia.) (O.S)

VALOT napsahtavat päälle PEILIN yläpuolella. Alaston NAINEN, 38, astuu vessaan hiljaa.

Nainen laskee WC-ISTUIMEN RENKAAN alas varovasti ja asettuu pissalle.

ÄÄNI

Pissan lorinaa.

Nainen laskee wc-istuimen KANNEN alas varovasti ja vetää vessan.

Nainen menee hiljaa LAVUAARILLE, avaa VESIHANAA juuri ja juuri ja pesee kädet pienen vesivanan alla mahdollisimman hiljaisesti.

Nainen kuivaa kätensä SUIHKUKAAPIN ovenkarmissa roikkuvaan PYYHKEESEEN. Nainen hiipii pois vessasta. Pyyhe tippuu ovenkarmilta.

CUT TO

INT. VESSA - AAMU

Tyhjä vessa aamuhämärässä. Kuluu tovi.

ÄÄNI

WC-pönttö lorisee. (Painavia askelia.) (O.S)

Alaston MIES, 35, löntystää vessaan puoliunessa. Mies hieraisee käsillä silmiään ja haukottelee antaumuksellisesti.

Mies asettuu wc-pöntön eteen ja alkaa lorottaa.

Voimakas aamuvirtsasuihku pärskyy suljetusta wc-istuimen kannesta miehen kintuille ja pitkin vessaa. Menee muutama tovi ennen kuin mies tajuaa, mitä tapahtuu. Lisää virtsaa ehtii suihkuta.

MIES

Mitä vittua!

Mies säpsähtää taaksepäin, jolloin virtsakaari roiskaisee seinille. Mies kumartuu eteenpäin ja tunnustelee toisen, vapaan kätensä kämmenellä sormet harallaan wc-istuimen yläpuolella ja tuntee pian wc-istuimen märän kannen, jota taputtelee muutaman kerran. Samalla mies virtsaa oman kätensä päälle.

MIES (CONT.)

Ei, helevetti!!

Mies ravistelee kättään ja pisarat lentelevät ympäri vessaa. Mies on jo aivan hereillä. Mies tempaisee wc-istuimen kannen ja renkaan ylös. Viimeiset aamuvirtsan pisarat tippuvat wc-istuimen reunoille. Miehen huuto kaikuu vessan seinistä.

MIES (CONT.)

Ei, saatana! Mikä vittu siinä on, että se kansi pitää laskea!

Mies kääntyy, mutta liukastuu samassa lattialla lainehtivaan virtsaan ja kaatuu päistikkaa.

Toilettitarvikkeiden TELINE menee samalla nurin ja PARTAVAAHDOT, SHAMPOOT JA HOITOAINHEET sinkoilevat pitkin lattiaa.

Miehen naama tussahtaa lattialla virtsaa imeneeseen pyyhkeeseen. Mies pärskii märkää pyyhettä suustaan irvistäen.

MIES (CONT.)

Phtyi! Sss..tana!

Mies punnertaa itsensä polvilleen ja alkaa heitellä purkkeja ja purnukuita vimmatusti suihkukaappiin.

Mies kampeaa itsensä ylös ja pyörittää päätänsä.

Mies pyörittää jalallaan pyyhettä märällä lattialla.

Mies katsoo peiliin.

Peilistä näemme, kun nainen näyttää keskisormea täysissä pukeissa ja katoaa kuvasta.

ÄÄNI

(Ulko-ovi kiinni voimakkaasti.) (S.O)

FADE OUT.

Pirkko Mäkelä: Uutisharjoitus

Utinen:

Iltalehti ma 5.8.2013 nettiuutinen

http://www.iltalehti.fi/uutiset/2013080517333719_uu.shtml

SODANKYLÄSSÄ RAJU JOUKKOTAPPELU - KOLME PIDÄTETTY, USEAMPIA
LOUKKAANTUNUT

ANNA ARPISTEN HAAVOJEN OLLA

Vaikeneminen on kultaa

Alkuun poliisikuulutus:

Sodankylässä raju joukkotappelu - kolme pidätetty, useampia loukkaantunut. Poliisi tutkii lauantain ja sunnuntain välisenä yönä tapahtuneiden väkivallantekeiden sarjaa tapon yrityksenä ja törkeänä pahoinpitelynä. Poliisi pyytää tapatumasta havaintoja tehneitä ottamaan yhteyttä numeroon xx - xxxxxxxx.

FADE IN

1. INT. POLIISIASEMA - YÖ

Näemme kuinka kolme verta vuotavaa humalaista miestä RIIPPI (21), POIKELA (45) ja VUONTISJÄRVI (50) istuvat poliisilaitoksella odottamassa kuulusteluvuoroaan.

POLIISI (52) ryntää kuulusteluhuoneesta ja kävelee tovin miesten edessä. TOINEN POLIISI (30, nainen) seisoo seinän vieressä ja tarkkailee tilannetta.

POLIISI

Ja tekkään ette tietten ossaa sanoa, kuka täällä on ruvennu keskellä yötä poroja merkitemmään. Siekö se olet täällä puukon kanssa heilunu, Poikela. Ja itteäsiki vahingossa pistelly.

POIKELA

Mie en tiijä puukoista mittään. Ihan itestään alako tämä vanaha haava yhtäkkiä vuotamaan.

POLIISI

Entäpä Vuontisjärvi. Itestäänkö ne sinunki kämmenet vuotavat kuin Ristuksella Gologatalla?

VUONTISJÄRVI

No, näin on päässy käymään.

POLIISI

Vai niin. - No, Riipin poika, nyt kerrot tarkkaan miten tämä tappelu sai alakunsa ja mistä syystä täälä on oikein tapeltu. Naisista vai poroista? Vai viinapullostako? Ja pyssykyläläisetkö alotti?

RIIPI

Kemppalaiset net tullee tänne riitaa aina haastamaan. Isolla joukolla aina tulevat, tusinan verran niitä tuli eilenki. Ei siinä tarvi olla mittään syytäkkään. Muuta en tiijä tästä asiasta.

POLIISI

Nyt saapi riittää tältä yöltä. Pistetään pojat paikkailun jälakeen koppiin miettimään asioita. Jospa se muisti aamuun mennessä pallailee.

CUT TO:

2.INT. POLIISIASEMA - AAMU

Poliisi aukaise sellien ovet ja tuo miehet kuulusteluhuoneeseen.

POLIISI

Jaahas, pojat. Onko se muisti pallautunu yön aikana.

Riipi, Poikela ja Vuontisjärvi tuijottavat lattiaan ja vaikenevat.

Poliisi kävelee toisen poliisin luo.

POLIISI

Mitä pirua me näille tappelijoille tehhään. Ei tästä ota selevää kuka on pistänyt ja ketä. Kuulusteltu on jo parikymmentä miestä.

TOINEN POLIISI (nainen)

Annetaan poikien mennä. Pääsevät hoitamaan hommansa loppuun.

Poliisi asettuu verkkaisasti miesten eteen ja tuijottaa heitä hetkisen.

POLIISI

Nyt häivyttte täältä ja äkkiä. Mutta perästä kuuluu. Yhtään kantoa ei jätetä kääntämättä tässä asiassa.

VUONTISJÄRVI

Kiitoksia yösijasta taas kerran. Ties miten olis käynyt jos tänne ei oltais päässy.

CUT TO

3.EXT. Poliisilaitoksen piha - aamu

Kymmenen miestä poistuu jonossa poliisilaitoksen tiloista. Poliisit tuijottavat heidän jälkeensä.

TOINEN POLIISI (nainen)

Kyllä se siitä, pojat! Näyttäkää niile kemppalaisille!

FADE OUT

Kari Välimäki: Jumbo (nurin)

Tekstin taustalla pikku-uutinen, jossa kerrottiin erään vaatetehtaan uusista, loukkaaviksi koetuista kokomerkinnoista. Roolit on vaihdettu. Nyt miehet käyvät kaupoilla, aiemmassa versiossa naiset kävivät.

FADE IN

EXT. MIESTEN VAATEHTIMON NÄYTEIKKUNA, KATU – PÄIVÄ
KALLE (42) kohtaa RISTON (38) näyteikkunan luona. Tuhdit miehet ovat pukeutuneet kesäisesti. Aurinko paistaa. Ikkunassa on MALLINUKKIEN yllä upeita PIKKUTAKKEJA. Ikkunassa on PAHVILAPPU, jossa on teksti: Saatavilla kaikkia kokoja.

RISTO

Tere Kalle.

Kalle

Moro. Missä se isojen miesten vaatehtimo on?

Risto viittaa viereiseen ikkunaan.

RISTO

Tuossa. Meinasitko mennä?

Kalle osoittaa pahvilappua. Nyökkää.

KALLE

Joo. En koskaan saa sopivan kokoisia vaatteita tavallisista kaupoista.

Miehet astelevat sisään liikkeeseen.

CUT TO

INT. MIESTEN VAATEHTIMO – PÄIVÄ

RISTO ja KALLE katselevat ympärilleen. Yltiöhoikka MYYJÄ (22, nainen) tulee miesten luo.

MYYJÄ

Päivää. Voinko auttaa?

Risto

Minä vaan katselen.

Kalle

Onko tuota ikkunan pikkutakkia minun kokoani?

Myyjä katselee Kallea arvioivasti. Nyökkää. Laukeaa hymyyn.

MYYJÄ

On meillä. Totta kai on. Omistaja on tarkka siitä, että kaikkia asiakkaita palvellaan.

Kalle nostaa peukalonsa pystyyn. Risto katselee ikkunasta pihalle.

MYYJÄ

Mitä herra itse arvelee: riittäisikö teille läski, vai kokeillaanko suoraan jumboa?

Kalle

Jumbo. Se ainakin sopii.

Myyjä käy noutamassa KAKSI PIKKUTAKKIA. Toinen on järjettömän suuri ja toinen suuri. Myyjä ojentaa järjettömän suurta takkia Kallelle. Kalle ei huoli.

KALLE

Se on liian iso. Sovitan sitä läskiä.

Myyjä ojentaa suuren pikkutakin Kallelle. Kalle ottaa takin ja vetää sen harteilleen. Pikkutakki istuu täydellisesti. Myyjä napsauttaa pölyhiukkasen Kallen hartialta.

MYYJÄ

Se pukee teitä upeasti. Herra on selvästi läski.

Ehdottoman läski.

CUT TO

EXT. miesten vaatehimon NÄYTEIKKUNA, KATU – PÄIVÄ

KALLE tulee vaatehimon ovesta kadulle. Hän kantaa suurta MUOVIKASSIA. RISTO seuraa Kallea. Risto virnistää.

RISTO

Aika söpö myyjä.

KALLE

Se oli hyvä kauppa.

RISTO

Se tyttö ostatti sinulla läski-takin.

Risto hörähtää.

KALLE

Läskihän minä olenkin. Se tyttö oli luuviulu.

RISTO

Mikä luuviulu?

KALLE

Niin luki siinä lapussa, joka retkotti sen
niskasta. Minusta on hyvä, ettei vaatteiden
kokomerkinnoilla turhaan hienostella.

RISTO virnistää, napauttaa Kallea olalle ja lähtee pois. Kalle lähtee toiseen suuntaan.

FADE OUT

DRAAMA, OHJAAJA JUHA HURME

Tiina Einistö-Tapaninen: Koltiaiset

Kohtaus X

Poliisi 1 (huutaa lähestyvälle naiselle)

Hei sinä siellä, pysähdy! Seis! Älä tule! (levittää kätensä estääkseen hämmästyneen näköistä naista kävelemästä eteenpäin)

Joo, tästä ei nyt pääse eteenpäin. Voit lähteä takaisin. Mikä noista on sun auto?.

Velma Hiirulainen

Siis miksi mä en voi mennä tuonne? Tuo Toyota, miten niin?

Poliisi 1

Mikä Toyota? (lähtee kuin viemään naista kohti kauempana olevia autoja) Tule nyt vaan.

Velma Hiirulainen (ihmettelevänä)

No se on tuo vihreä tuolla viimeisenä. Kyllä se on siinä ihan pois ajoradalta, katsoin vielä että on valkoisen viivan ulkopuolella. Siinä on kaikki ihan kunnossa...

Poliisi 2 (hikhaisee muutaman askeleen päästä)

Antakaa sen auton olla, se on ihan hyvin parkissa. Onko sulla lapsia?

Poliisi 1 (säikähtyen)

Oletko sä äiti? Sitte et missään tapauksessa voi mennä. Pysyt tässä nyt ihan vaan rauhassa!

Poliisi 2

Mikä sun nimi on ?

Velma Hiirulainen

Velma Hiirulainen

Poliisi 1 (lähes panikoiden)

Ole siinä vaan. Älä lähde mihinkään. Käyn pyytää tuolta että joku tulee tänne sun kanssa...
(lähtee)

Poliisi 2 (edelleen täysin asiallisena)

Sun poika on tää Mikki Hiirulainen. Tiedätkö missä hän on?

Velma Hiirulainen

Sen kaveri soitti täältä mulle ja kertoi että tuu äkkiä tänne ja että ambulanssi on tulossa ja ne lähtee viemään sitä varmaan Töölöoseen.

Poliisi 2

Niin tiedät siis mitä on tapahtunut?

Velma Hiirulainen

Joo kyllä tiedän, ajanut moottoripyörällä hakemaan sitä kaveria, kuulemma. Se kaveri ei vaan osannut selittää missä, jouduin hakemaan paikkaa. Vilkkuvaleista arvasin... Elääkö...?

Poliisi 2 (kävelevät kohti onnettomuuspaikkaa)

Kyllä elää, en osaa sanoa enempää, siellä on hoitohenkilökunta paikalla.

Velma Hiirulainen

Miten se... ?

Poliisi 2

Syytä ei tiedetä. Lähtenyt tuolta luisuun. Liittymän kohdalta ojan kautta ja osunut

sähkötolppaan. Pyörä on romuna tuolla puitten välissä. Onneksi oli niin syvä oja, että vauhti loppui ennen koivuja.

Velma Hiirulainen (ei oikein tiedä mitä sanoisi, peläten missä kunnossa Mikki olisi)
Ylinopeutta?

Poliisi 2

Varmasti. Oli ohittanut kuulemma kuuttakymppiä ajaneen auton, pyörän mittari hajonnut, mutta tällä säällä veikkaan että ainakin yli 120 eikä edes korttia. Niin meillähän on ohjeet olla päästämättä vanhempia loukkaantuneen luo. Hysterisinä kun voivat saada lisää vahinkoa aikaan. Mutta sä vaikutat kyllä ihan täysjärkiseltä, että voit mennä katsomaan poikaa. Yritä olla häiritsemättä hoitohenkilökuntaa.

Velma Hiirulainen

Joo eiköhän ne osaa, ei tuossa mua tarvita. (menee lähemmäs ja Mikin ja Velman katseet kohtaavat)

Mikki Hiirulainen (yrittäen hieman hymyillä sanoo pienellä äänellä)

Hei äiti.

Velma Hiirulainen

Hei poika. Ihanaa, että olet hengissä!

Mikki Hiirulainen

Äiti, etkö sä alakaan huutaa mulle... vaikka kävi näin...???

Mauri Hast: Miesten koulu

Huhtisaarella. Pieni kalamaja. Kalamajassa Markus ja Jouko, sekä heidän kymmenvuotiaat pojat, Erkki ja Lauri.

JOUKO

Päivä on pulkassa. Olette selvinneet hyvin päivän koulutuksesta. Nyt saunaan.

(Pojat poistuvat)

MARKUS (ojentaa köyden)

Nyt äkkiä, sido köyden pää punnukseen. Hae tikkaat mökin takaa. Laske punnus piippuun ja pudota naru katon reiästä sisään. Sido vaikka rautanaula painoksi. Minä otan vastaan.

(Jouko palaa katolta sisälle)

MARKUS

Saitko laitettua?

JOUKO

Joo, ei mitään ongelmia.

MARKUS

Minä vedin narun seiniä pitkin pöydän viereen alas lattialle. Siinä on lenkki päässä voi jalan pujottaa siihen. Laitetaan pojille valmiiksi iltapalaa ja patjat lattialle. Pääsevät iltapalan jälkeen nukkumaan.

(Pojat ovat syöneet iltapalan ja makaavat patjoilla.)

MARKUS

Minäpä kerron vähän tämän mökin historiasta. Joskus 50-luvulla tämän rakensi yksi Erkki. Ei sen koko nimiä tiedetty. Aikaa myöten sitä alettiin kutsua Vanhaksi Erkiksi. Se oli varmaan kasikymppinen kun se katosi. Eikä sitä ole koskaan löydetty. Kaikki sanovat, että sen haamu olisi alkanut kummitella tässä mökissä. Odottakaas hetkinen... *(Käy sulkemassa oven)*. Panin varlta oven sisäpuolelta säppiin. No niin, Eipä tänne kukaan ole yöksi aikaisemmin uskaltanut jäädä. Sanovat, että Vanha Erkki kolistelee vähän joka puolella, saattaa paiskoa ovia tai siirrellä huonekaluja. Joskus lentelee kattiloita hellalta.

(Jouko siirtää jalkaansa pöydän alla, savupiipusta kuuluu äänekäs kolahdus. Pojat hyppäävät istumaan.)

LAURI

Kuulitteko te mitään ääniä?

ERKKI

Minä kuulin savupiipusta kolinaa. Onkohan se Vanha Erkki siellä piipussa?

JOUKO.

Ei me kyllä kuultu mitään.

MARKUS

Ei niin, ei kuultu mitään. Mutta mihinkäs minä jäinkään... Se huhu kummittelusta levisi sanomalehtiinkin. Niinpä eräs lehtikuvaaja, sen nimi taisi olla Vainio, päätti ottaa selvää asiasta ja tuli tänne istumaan yön ajaksi. Vainio viritti kameran ja salamavalon valmiiksi. Istui odottamaan tuohon seinän viereen kameran laukaisunaru kädessä. Keskiyöllä alkoi tapahtua. Ovi aukeni hitaasti. Joku asteli pimeässä sisään. Paiskasi oven voimalla kiinni. Sitten alkoivat kattilat ja astiat lennellä. Vainio parkaisi pelosta. Hyppäsi pystyyn. Juoksi kohti ovea. Törmäsi seiniin ja huonekaluihin. Tunsi käden tarttuvan hänen vaatteistaan kiinni. Sai viimein oven auki ja pääsi ulos. Samalla välähti kameran salamavallo. Seuraavana päivänä Vainio uskalsi palata majalle. Löysi kameran samasta paikasta, jonne oli sen jättänyt. Palasi kotiinsa ja kehitti filmin. Ette ikinä arvaa mitä kuvassa näkyi?

(Pojat olivat nousseet istumaan. Silmät olivat kuin suitsirenkaat, hiukset olivat nousseet pystyyn ja kasvot kalvenneet)

LAURI (hiljaa kuiskaten)

Näkyikö siinä sen Vanhan Erkin haamu?

MARKUS

Ei näkynyt. Kuvassa näkyi ainoastaan vihreä, aavemainen käsi.

Savupiippu kolisee. Erkki kuiskaa Laurille.

ERKKI

Sinun isäsi heiluttaa jalkaa, siinä on naru. Se, jonka se laittoi savupiippuun, silloin kun oltiin saunassa. Siksi siellä kolistelee. Ja se minun isäni kertoma tarina oli täyttä höpötystä. Pitää nyt meidän vain yrittää olla uskovinaan.

(Kolina savupiipussa yltyy)

MARKUS

Jopas Vanha Erkki pitää meteliä. Taitaa olla huonolla tuulella. Pitäisiköhän meidän, Jouko, vähitellen suuttua ja ajaa se ukko sieltä järveen. *(Kuiskaa)* Kiskaise narusta vielä kovempaa, niin saadaan rajumpaa meteliä aikaan.

JOUKO (kuiskaa)

Naru on juuttunut kiinni. Ei liiku vaikka kuinka kiskon. Odotas, nyt se liikkuu... *(Karjaisee ihmetellen)* Mitä helvettiä siellä nyt tapahtuu?

(Katolta kuuluu kauhea jytinä, tupaan pöllähtää tuhka- ja nokipilvi. Tiiliä pomppii alas katolta. Kaikki ryntäävät ulos)

MARKUS

Jumalauta. Savupiippu on hajonnut vesikaton yläpuolelta. Tempaisit liian lujaa.

ERKKI (ivallisesti)

Isät päihittivät Vanhan Erkin. Mutta savupiippu meni samalla uusiksi. Kyllä me Laurin kanssa tiesimme koko ajan, mitä te puuhailitte. Mukamas Vanha Erkki! Höpö, Höpö.

Virpi Kanto: Marjanpoimijat

Metsässä

Vanhempi poika

Mitä mietit marjastaja, velikulta puuhun nojaat?

Nuorempi poika

Kotimaata, kotimaata.

Vanhempi poika

Eikö marjat riitä, niiden miettiminen?

Nuorempi poika

Ikävä on. Tänne tultiin, pois ei päästä.

Vanhempi poika

Ei ennen kun päivätyö on täysi, kuukausi ja toinen.

Nuorempi poika
Jos vain tänne nukahtaisin, metsän keskelle.

Vanhempi poika
Älä turhia uneksi velikulta.

Nuorempi poika
Ei tietäis äiti minne poika nukkui.

Vanhempi poika
Älä suotta synkistele. Usko ja luota, jos et muuhun niin minuun. (Yö ontui eteenpäin)

Tiellä metsän reunassa

Esimiehen apuri.
On etsitty jo viisi tuntia. Ei niitä löydy.

Marjastajien esimies
Kävittekö varmasti läpi koko alueen?

Esimiehen apuri
Niin pitkälle kun pääsi, suon reunaan asti. Siitä on mahdoton mennä läpi.

Mummo
Voi minun poikiani, voi minun ikävääni!

Esimies
Yrittäkää nyt selvittää tuolle mummolle, että kaikki tehdään mitä voidaan!

Mummo
Voi suruani, voi murhettani!

Metsässä

Vanhempi poika
Kuuletko! Herää! Älä uneen erehdy! Joku kulkee, kuuletko? Odottakaa! Hei siellä! Odottakaa!

Bertan lallatus
Pimeässä Bertta kulkee soita pitkin, valossa vesiä pitkin.
Metsän piilot Bertta tietää.
Metsään synnytti pienokaisen. Sudelle suupalaksi.
Siitä Bertta hulluksi muuttui. Nyt metsässä omiansa etsii.

Metsän reunassa

Mummo

Voi minun poikiani, voi minun poikiani. Voi minun murhettani.

Esimies

Sanokaa tuolle mummolle, että on hiljaa. Metsä antaa ja metsä ottaa. Niin se vain on.

Esimiehen apuri

Katsokaa, tuolla tulee Hullu-Bertta! Mitähän se tänne?

Esimies

On siellä jotain. Niin hämärää. Onko sillä selässä sudentalja? Siellä on joku!

(Hullu-Bertta laskee toisen pojan selästään maahan, mummo rientää siihen, taputtelee poikaa joka virkoaa.

Halaa myös toista poikaa, joka Bertan jälkeen on saapunut omin jaloin paikalle. Bertta poistuu.)

Esimiehen apuri

Hyvinhän tässä kävi.

Esimies

Pitäkööt tämän päivän vapaata, ja levätköön, mutta huomenna metsään. Hommat alkaa viideltä.

Eija Nissinen: Viimeinen kohta

ADAMIA

Älä, mitä sinä nyt?

EVAN

Siinä oli yksi oikein iso. Tapoin sen.

ADAMIA

Kiitos, mutta ei olisi tarvinnut noin kovaa.

EVAN

Kuuletko, lintu laulaa.

ADAMIA

Niin, hienoin ääni maailmassa.

EVAN

Katso, tuossa on vielä yksi.

ADAMIA
Odotahan kun suihkautan tästä.

EVAN
Saitko sen?

ADAMIA
Tämä on taattua tavaraa; ”Talossa ja puutarhassa”.

EVAN
Taisivat loppua.

ADAMIA
Ihanan hiljaista.

EVAN
Huomaatko, se lintu vaikeni.

ADAMIA
Rauha maassa.

EVAN
Vihdoinkin.

Saila Sundholm: Mirra edistyy

(Tehtävänanto: kirjoita eteenpäin kuljettava ja taaksepäin viittaava teatterikohtaus)

Hyhmäkatseinen MIRRA askartelelee 'woodoo-nukke' sairaalan puuhapajassa; hyräilee Suojelusenkeliä puolen säkeistöä, alkaa sitten laulaa vaimeasti ja hitaasti, puolitranssissa, ees-taas tuolillaan keinuen ja itse keksiminsä sanoin. Säkeistöjen loput melkeinpä vain hengityksen myötä ulos valuen. Laulun tahti hidastuu hidastumistaan loppua kohti.

(sävel: Maan korvessa kulkevi lapsosen tie/
Suojelusenkeli)

(Lisäohje:

*Hoitaja on lämpimänrehevä nainen, joka uskoo
empatian ja positiivisen huomion tosta noin
-parannusvoimiin.)*

MIRRA ensin hyräilee, sitten laulaa

Täyshelvettiin syntyvät lapsoset nuo
kun kiroten äityli sylinsä suo
saa taival niin kurja kuin manalan tie
sen katkera äityli huippuunsa vie
sen katkera äityli loppuunsa vie

Oi sieluni miksi mun tänne sä toit
kai parempaa taivaassa valita voit
Tää äiti on rikki ja toimimaton
sen käsissä rakkaus kuolemaa on
sen käsissä kuolema...

*Hoitaja saapuu hymyillen. Mirra vaikenee ja
kätkee nuken paitansa alle, ryhdistäytyy*

HOITAJA

Kuulin täältä laulua. Taisi olla Suojelusenkeli?
Se on minullekin lapsuudesta tuttu.

Mirra tapailee suljettua hymyä vastaukseksi.

HOITAJA *tarttuu Mirraa lempeästi olkapäästä*

Voit olla ylpeä, olet edistynyt niin tavattoman
hyvin. Huomenna pääset viikonloppulomalle.
Kotoasi tullaan vastaan.
Mutta nyt iltapalalle, tulehan, mennään.

LYRIIKKA, OHJAAJA KRISTIINA WALLIN

Aino Aatsinki-Rannanpää: Metsä ja myrsky

Myrskyn pyörittämä metsä
rungot kaikki koilliseen

pihka itkee maahan

Kaksi pystyä keloja
ja niiden välillä lukinverkko

Muurahaisten koti on murjottu
pistetty tikari katon läpi

happo huutaa ilmassa

Käsivarsi on honganoksa
näppäilee seitillä harppusooloa

Ja taas tuli tauko

kaikki on poistettu

otettu haltuun

vangitut puut rummuttavat

pumpulirummuin

kiiltävänvihreä ja mattavihreä

huojuvat silmiini hennoin sävelin

Taas tuli tauko.

Korvissa sihisee siniset marjat

kielellä pulisee kitkerä punainen

Teuvo Hämäläinen: Muisto

Veneellä saareen, sisaret, isä, äiti
kallioluoto, nuotio. Elämys
Lienee ollut marjaretki.
Helle,
hiki pintaan, marjastajille

Uimaan, luotin isään
kiedoin kädet kaulaan
asetuin selkään
isä sukelsi

pidä silmät auki
hän oli sanonut
voit katsella kaloja
uutta maailmaa

ja pintaan, happea
minä olin sankari
sen muistan
olin nähnyt maailman syvältä

keskimoottori
sytytti kotirantaan

Leena Pyhälä: Kuka kulkee puutarhassa

Laahaa perässään puista
Autoa
Päässään lippalakki
Siniset tossut, yllään liian
Iso villatakki.

Erkki Kaila: Camera obscura

Kiipeän parvekkeen kautta makuuhuoneeseen, avattu vuode, lakanoissa liike. Täällä taas. Sormeilen kirjat järjestykseen, ja kynät. Portaissa menneet askeleet, soivat pinnat. Soivat pinnat.

Keittiön altaassa ahvenia. Etelässä eivät niitä teurasta. Joella meillä oli tapana suolistaa ne heti.

Kuljen peilissä kasvoitta. Minä se olen. Peilistä ei pääse kuin takaisin. Kengissäni on kuljettu. Liian kauan nauhattomissa. Nauhattomissa! Melankoliset jalkineet.

Tuolit ovat vielä paikoillaan pöydän alla en hämmästy. Mutta en muista kenenkään puuttuneen järjestykseen. Tuolien lautaselkäiset selustat. Pöydällä karvaiset kaviot.

Avaan ulko-oven. Astun tuulikaapin tuuleen. Se on lauhkea ja hyvä helteellä, jolloin ylikuuma peltikatto saa vintin seinät soimaan. Konsertossa kolme osaa. Illansuussa hidas finaali.

Kuulen myös menneet keskustelut. Ne pitkät pelit monopolia elämän evääksi. Kaikki ovat kotona. Hetken riemu riistäytyy vallattomaksi. Verhojen takana parhaat piilot. Ilot ja sen tanssit. Voittajalla tehtaankatu ja eira, sähkölaitos ja pasilan asema.

Portaissa hitaammat hetket. Kirjat, luettavat runot, toisessa pinossa luetut. Oudoksun aluksi olohuoneen graffitteja: Banksy ja Banksy? En pidä siitä vielääkään, vaikka niiden yli on vedetty Lorcaa ja Dylania.

Kuuntelen ne taas. Graffitit eivät soi, sanoit silloin. Minkäpä minä etulohkon lyyralleni mahdan, Mr. tambourine man. - Levy, hyllyssä vinyylit, alla kasetit, vieläkin.

Nousen avaamaan ikkunat lintujen laululle. Keskellä huonetta kuunnellessa se täyttää talon tapetista tapettiin ja valo ulkona, valo pimentää tilan.

Vain maisemani odottaa minua taas. Otan käteeni tuubin seruleuminsinistä. Sotken maljassa kastetun kämmenen ja printtaan itseni seinäpapereihin, joihin kyynisyyteni, ahdistukset liimaantuvat ja joita opin olemaan vihaamatta jo kauan ennen muuttoa.

Nyt taivaan siniset kämmenet kiertävät huonetta sillä korkeudella jonka merkitsin oven kamanaan 1989.

Leena Patjas: Nimetön runo

Muutin Kaamaseen

kyllästyin virkanimityksiä käyttäviin kavereihin

Kyllä me ryypättiin

siellä oli professori diplomi-insinööri johtaja lääkäri

ja taas me ryypättiin

mutta minä pokasin naisen

toiset sammuiivat

tanssin kuutamolla

naiseni kanssa

sitten me ryypättiin

ennen

ilkeä portsari

pois lähetti

jos edes päästi sisällekään

taas ryypättiin

tupakansavuisessa kapakassa sukeltelen

paistetun pihvin valkosipulin juuri rasvakeittimestä nostettujen

munkkien tuoksussa

ryypättiin

kaamosaikaan

päivän jo kirkastuessa

pää taivasta kurkottaa

jalat painuvat syvälle hankeen

Irene Piippola: Pyhyys

Tällä kertaa hevonen tömistelee portaat ylös saakka ja työntää päänsä avonaisesta ovesta sisään. Juoksusta vielä vauhkona se paljastaa minulle hampaansa ja hohottaa ihahaa-nauria naaman täydeltä. Ohjaan sen keittiöön, lasken vettä ämpäriin ja annan sen juoda. Lapsi konttaa hevosen alle. Hevonen seisoo paikallaan hievahtamatta kupeet väristen. Ikkuna on avattu hakaan, tuuli tarttuu ohueen läpikuultavaan verhoon. Pihalla kissa nostaa nokkansa tuuleen ja haistaa paistuvan leivän imelän tuoksun seassa ison eläimen hien.

Arja Vasama: Lähtö

Kirkuvat korallikartat kutsuvat kosteaan metsään
valmiina odottaa kulkijaa simpukkapolku
siniset kasvot ja tähtien meri

Pysy polulla saaresta tullut
seuraa hiekanjyvien kuoroa
ruosteisten valaiden laitumille

Saaren vihreä seinä huuhtoutuu umpeen
rannan kivien hampaat paljastuvat
kasvavat viiltävät kaislat

Pysy polulla saaresta tullut
haista delfiinin iholta
veren piirtämät merkit

Painoton vajoaa tumman syvyyden läpi
kylmien kerrosten pehmeään kuiluun
jättiläisluiden fosforisyliin

Pysy polulla saaresta tullut
uneksi meduusan unta
unohda uponneen kotisi soinnit

Lapin Kirjallisuusseura kiittää kaikkia mukana olleita ohjaajia ja kurssilaisia onnistuneesta kurssiviikosta. Suurkiitokset myös yhteistyökumppanillemme Revontuli-Opistolle!

Kursseilla oli vuonna 2014 yli 50 osanottajaa, joista 26 antoi jonkun viikon aikana syntyneen tekstinsä tähän antologiaan.

Lisätietoa ja kuvia eri vuosien kirjoittajakursseista löytyy verkkosivuilta www.lapinkirjallisuusseura.fi.

Tervetuloa uudelleen Sodankylään!

Kuva: Jouni Mertanen